

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ב. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

שנת תשס"ג

פרשת בא

א. האברבנאל.

פרק ו' פסוקים ט"ז:

האמנם כפי פשוטו של כותב, אפשר לפרש "ראו כי רעה נר פניכם", כאחד משלשה פנים: האחר, שחשב סרעה כששמע דברי משה, שהיו הם רוצים לכוזב, ולזה אמר: "ראו כי רעה נר פניכם", והיא: כוונת הברחה נר פניכם, כלומר שבפניכם אני סביר איתם, על דרך: "הברח פניהם עתה בסי" (ישעיה ג, ט). והסירוש השני, שאמר פרעה להם: ראו כי רעה נר פניהם רבה נגד פניכם ולכא עליכם, כי אם יחרה אפי אהרונ אתכם לפי חרב, לפי שנראה שאתם חורשים מחשבות רעות לברוח בשלחי אתכם ושלא לשוב עוד למצרים, ואפשר שאמר: זה נגד משה ואהרן כלבד, ולפי גרשם מלפני פניו. והסירוש השלישי היא, שמפני שעברו פרעה היו מפעירים בו שיעשה בקשת משה ויטכוס עמהם בדבר הוה, ופרעה כעבורם שלח להשיבם, לכן עתה, שלפני-בפני הסרס-דבר לפרעה כנראה ובגודל לבב: "יבוערני ובוקמני" וגו', השיב פרעה למשה: "יהי כן יי עמכם", וכנוד עבריו ושדיו מאשימים אותו על שלא היה סבכים הענין עם משה, אמר פרעה: "ראו כי רעה נר פניכם", כלומר, ראו נא צבדן ופניו, הרעה וקדקשה היאת שאמר נגד פניכם. כאלו אמר: אל תאשימוני עוד בזה, מאחר שכבר ראיתם הרעה אשר אמר בפניכם. וחזר לומר למשה ולאהרן: "לא כן לבו נא הנברים" וגו'. וגם הפסוק הזה אפשר לפישו בשלשה פנים: האחד, שאמר: "לא כן לבו נא הנברים", רוצה לומר: אם אין הדבר כן, כלומר שאין מחשבותיכם לברוח ושאתן רעה נר פניכם כמו שאמרתי, לכו נא הנברים ועברו את יי, כי אותה העבודה אתם פולשים בפניכם לא הברחה, והסירוש השני, כי לפי שהוא אמר: "יהי כן יי עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טעמם", נחרט מהקללה אשר קללם ואמר: "לא כן", רוצה לומר: לא יהיה כן ולא יקום כאשר דברתי, ואני הפץ שהלכו הנברים וראה כל זכרך את פני הארץ היי, כי אותה אתם פולשים בשאמרתם: "בבערנו ובקנינו נלך", שגליתם רעתכם שהנברים הם עקר ההולכים, והפירוש השלישי, שהמנוג בין המוכר הקתה כן הוא, שהמוכר שואל ומבקש בעד שחרותו הרבה ביוקר, והקונה אוסר לו שיהן רבי מועט בזול, כדי שבויותם בשתי הקצות יתכרבי ייבואו אל גבול האמצעי. שריה נאות לשניהם, וכן היה הענין בזה, שפירצה אמר: "יסי וסי ההולכים", כאומר שלא ילכו כל הנברים אלא אנשים מועטים מהם, ומשה, בקצה ההספי אליו, אמר: "יבוערני ובקנינו ובקנינו ובקנינו" וגו'. ולפי שהיו פרעה ומשה כשני קצות הפכים, אמר פרעה: "לא כן לפי נא הנברים", כלומר, לא יהיה כמו שאני אומר: יסי וסי ההולכים", ולא כמו שאמרתם: "בבערני ובקנינו" וגו', אבל נעשה פועל בדבר הזה, והוא שילכו הנברים כולם שהם הנברים יעברו את היי ימי אותה אתם מבקשים, כלומר: מבראשתה הייחם חפצים בחלוקה הזאת, אבל הקשיתם לשאל הרבה בבנים ונבנות ובצאן ובבקר כדי שארדה לך שילכו הנברים כלם, ולפי שמשא לא ירקק עוד בדבר צוה פרעה לגרשם מיר, כאלו אמר: לא תרביד עוד כי רובה חסד ואמת ציפה הכלך עמכם. והותרה כזה השאלה התמישית.

2/...

11

שאלות

1. לכאורה מה הקושי בטיוק טי?
2. כרשננו נותן שלוש אפשרויות לביצוע הסצנה: ראו כי רצח נאך סניכט - התוכל להספיד ולהפחין ביניהם?
3. מהה השלישית שונה מהתי קודמותיה?
4. טט פטיוק לא כן לו נא הספרים " מוצא כרשננו שלוש אפשרויות לפרש, התוכל למנותם ולהסבירם?
5. פאסרות השלישית רואה כרשננו תכנות מניחית טיפוסית, מה מסיאו לכך?
6. למה הוא טרש את מה ואמרן?

* * *

ב. בלי יקר.

פרק יי פטוק יי:

גם טפכט ילך עמכם. עשה את השן טפלה לכה. ומשה אמר בהקדו זה "קבוצתו ובכוחו גלף". הרי עששו את עצמם טפלה אטלו לשן. לפי שמשוה מרב ענה שבו עשה את עצמו טפל לכלם, לנערים ונקרים וימים וכנות, פלם עקר בעבודת השם ותפדו, נאננו גלף עשהם אגב, כי אנהו טפלים לכה. וטה ענאמר "בצאננו ובקורנו גלף". לפי שהטה הולכים לשחט לעבודת ה', פשיטא שאננו טפלים לכה, כמו עאמר רז"ל: "אדם ובהמה חושיע ה' (מהלים לז.) - אדם בזכות בהמה (בראשית רבה לנא). אבל פועה, ספני תקבור לא יתכן שייעשה אותם טפל אל השן, על כן אטי: "גם טפכט ילך עמכם", לעשותם עקר.

והשן טפל לכה, ומה שאמר משה "גם מכנו ילך עמנו", הרי שעשה המקנה טפל, לפי שבאן מרבה במקנה קננו, ומכרף השלמים שמונים טפל לכה והם מושלים על קוננס, לא כדרך המחותים, שקנן סמונס מושל עליהם אל כל אשר חפץ יטנו, באשר הארכנו לרבר כנה פרשת וישלה בפטוק "יש לי רב" (בראשית לגטו ע"ו טט), הן לפרש ראשו שהתקנו להעלה שגם מקננו קאי על אמלים וחמודים, הן לפרש שני שמרבר בטה שקני בהמות לצרפם, סוף סוף הפל קנן סמונ, ואין כדרך השלמים לעשות עצמם טפל וסמונס עקר, אבל לטעלה נאמר "בצאננו ובקורנו גלף", להולכים לעבודת ה' לשחט, עשו עצמם טפלה כאמר.

שאלות

1. כרשננו סכל בירושו כאן עומד על הציקרון מה חשוב יותר אמה, למה כל פנושא הנה אמצותי לטיוק
2. מה אמר כרצה ומה אמר מה ואם מתמרר מכך?
3. למה הצאן והסקר פראש הריטמה?
4. איך הוא מפרש את הטיוק תמצוט מתהיליט?
5. מה מפעיה עם האקנה ואיך פוא מספירה?
6. מהי המדרשו כאן למוש מקנה?
7. מר כרשננו ללמדנו סכל זה?

* * *

ג. דנוכ"ן.

פרק יי פטוק בטי:

(כפ) לא מונינו זכרא זעו: טעם אחרת אחרי צאתי, כי במכס הככותה לא ראנו, כי טעם ביקרא לבינה יראתי... שהלך זה פתח ביום וצפיק בחצר קומו עאו טהור עמי... או ישלח להם על יד המצרים, שנאמר בהם ירחוק מצרים על חמם לסחר לישראל מן הארץ, ויתכן שיאמר לא אביהם עדי ראית ענין, בהיכלה שלא אמא עור אני אליך, וכך אמרו בליה שפתי המה ימה אסתייה אל תוסף ראית פני עמי, אינו בא אצלך, איה בא אצלי:

שאלות

1. מה הקושי באפשרי צליו עומד כרשננו?
2. מה אכן קרה סמציות?
3. מהי אפשרויות מונח כרשננו איך קרה שרצה לא ראה את מה צוד, מה תן?
4. בירוש נוסף נותן כרשננו בבירושו: ויתכן... מהו?
5. טט פסמות רפה מתקסט על כך, מהו בירוש?

* * *

3/100

א"י

ד. תוספת ברכה.

פרק יא' פסוקים ר"ה:

משה כד אמר ת' כדשת הלילה אני יצא
יום יצאת כל בכור מארץ מצרים (י"א ד' ה')

יש לב לחרון של שניך הסבות. יצא כי אם נהבונן כי נסוד
ההק ונפלא שראוי וגם מוכרח לפגוד עליו ולבאר.

אקמנה (הם וצטרפו) קדמה לכן התראה. כמצד
שלישית (כנים) באה בלא התראה (שם ח' י"ב).
ואחריו מן יצא צ"ל והובא שית (שחב דבר) — בהתראות קדמה (שם ח'
ר"ד י"ג כ') האחריות השנייה (שחח) בלא התראה (שם ח' י"ד ו"ג) ישוב
השביעית השמינית (כ"ד ירכבה) בהתראות (שם ט' ט"ז ח' ד'). האחריות
השלישית (חשד) בלא התראה (פרשה זו י' כ"א). ולבסוף השביעית
(כבורות) בהתראה (שם ט"ז שלמנינו).

וכה מהבאר, כי אחרי כל שני סבות בהתראות באה שלישיה בלא
התראה. ואין ספק, כי הסדר הנסדר הוא בא בזמנה שיוחלת וכחשבון שריש.
הוא שאפשר, כי ראוי וגם מוכרח לפגוד עליו ולחקרה ולא ראוי למצדדי
התורה ולבבארי הגדה לשם שיצדו על זה.

קדיב לומר, כי הסדר הזה מסוד לדיו המסודש במשנה כנהדרין (ש"א
כ"ג) כי יצבר עבירה אחת שם ושנים, כהתראות. בדין המורים פלגות,
אז כששבר אותה שוב בעצם השלישית ענישין אותו גם בלא התראה.
המקרא הזה זכרון בלא שום התראה הראשונה שוב לא ישמע
בהשלישית. וי"א. ההתראה, אך לומר, ולכן ענישין אותו על השלישית
בלא התראה.

ולפי זה יחבאר כאן, ביון רשתי פעמים, בבתי סבות הראשונות. לא
שום בהתראות, שוב בענין השלישית בלא התראה, ואחר שובא חסאו על
זה סתחיל סדר כהרש. כי אולי אפי' קבלה הענין ישיב וישמע. ולכן באו
הרביעית והשביעית בהתראות. השנין שלא שמו בהתראות שוב באה
השנייה בלא התראה, ושוב כשחיל שחרש שביעית יעבירה בהתראה
והשלישית בלא התראה. יבצעם ואחרון בבית בסדרה. הוזה על הסדר,
וכיחא גבל.

א"י

1. פרשנו שם אינו לתוספת מענינת מסדר האבות והבנים, מתוכף להספיק?
2. פרשנו קוסע כי לא מצא פרשנים חצוסקים ספק, אולי יש לך תוספת?
3. פרשנו אפי' ספרה מענינת הלוקחה מדיני צונשין, מהי הספרה ואיך היא מתאימה לכאן?
4. למה לבי גם סאכת סכורות לא ניתנה אנהרה?

* * *

ה. משך חכמה.

פרק יא' פסוק ח"ה:

הא ד' ואחרי כן אמר
לפי טובה שניה י נראה דקאי על ראש הפרשה
(מסוק ד' ואחרי), שאמר: "כיצות (הלילה)
אני יוצא בתוך מצרים", על זה אמר "ואחרי"
כן אמר: "כמו שביאד בסבילתא על קרא
(מסואלי' ו' כג), ר"אמר צדית (ל') כמצדדים
נזיים ואלכ"י"י סבל זמן שהיו ישראל במצרים
היתה שכינה עטרם, וכשיצאו, יצאה גם שכינה
עטרם, רשיון ירושלמי דסוכה + דוגמא
לקיל"י יושבתם אח הדבר הזה להק (ל')
ולביר עד עליה", דקאי על ראש הפרשה +
דו"כ.

4/...

17

יא ח) ג' כלומר פירוש אלקריסטינו. אם
 היה בפיצוץ השטח, היכול לפסד ליו הקדוש
 הנשדס המסובל, ללא חזירה בין שיהי השירוסים.
 ג' ונשא הענין הוא על ולא כשה, ה' סורה
 בקין במצרים בכל חלומת נלוהט שם ויפשו
 אנכי בעירתי, הוא יצא כהם עם נמר שהיהם
 של בני ישראל, ג' מקלחת כמבטא דמשה
 פרה ד: ייחוד כהם ליה היה יצא כי
 עבדות ה' ויהי (פסוק יב, כא) - אלו נבאנת
 פלאני הער, וכן אחז אצא כל ימי ישראל
 פשוטתים כביכול ענינה פמה, שנאמר (סמ"ח
 כד, יג) יראו את אלקי ישראל ומה רגליו
 ונ"ל יכאבאלו מה הוא אצ"ר יונעם השמים
 לסוהרי (שם), נאמר (יעקוב טג טג) "בכל
 צדקם לו גר, אין לו אלא צדק צדק צדק
 חזק כננו? חלמה לומר (קולום צא, ט"ג)
 "יוראני ואענוט עמי אנכי בערתי, ואולי (בראשית
 לג, כ"ב), "דקה אנכי יוסף אורי... יודו ה'
 את יוסף, ואמר (עסאל ג' ג) "שמע עמר

אשר שיהי לך סמנים גרים ואסרתי, ענין
 המכילה, ג' חלק ג' חזר בשם רבד אליהו: עבודו
 היה צבר עם ישראל בים, מה תלמיד לפרז - יפשו
 עמר אשר סודם לך סמנים גרים ואלוהיו (ד"ש
 על עבודה זרה, הוא פסל ליהט שאכזה עמם
 על ה"ג - פני בעת), אמר לו רבי עקיבא:
 דם ישלים, אם אומר את ה', נבאנת צושה את
 הקדש חוללו מה תלמוד לומר יאמר אלה
 ל- סמנים? - כביכול נאילי עמך מלת
 (והיינו יואליו - פני סטה), ג' סוק יב
 סוק כד ייקו יש ליהט יתלוי בטקס ילעילי,
 בלוק, דמשה לסיק תבוסה לא על שלמנו אלא
 על שלמנו ענין, כפי שמבאר רבינו באן סיוארי
 בו אצ"ר בוסג על יאמר יוצא, ג' הלכות שם
 חזית האמירות בטקס סוק, ולא על סוקים
 נא"כ, ע"י הכנה שם סמנים בלד, ואינו
 יחז על עומי,

שאלות:

1. מה האלה כאן?
2. מהו הקדוש הראשון ומהו סירוש השני?
3. כהננו אסס את כל דבריו על הרצון המקורי סמנים ספסר המצאות
הסכינה סמלות עם ישראל, התוכל להססיר זאת?
4. מה ספיוק המחלוקת פירושלמי המצוטט כאן בין ר' אליעזר לביין ר' עקיבא?
5. התוכל להססיר את הרצון מאחורי שתי צמדות אלה?

* * *

1. מדרש תורה להקדוש אנשלמה האשתורקי.

פרק י"ב פסוק יא': יעצב לא חשבו כי ילכסו שאכלו דרך שול וקחיל על ידו סכיו שבעה ולא
 יליה חשבתם יק לירשת להם כי מה שחשבו סמנים עליהם רעה אם
 ישחשבו יבא ליהם לואלה, סכו שפדשתי בסוכ יאז ברעה, יק יהיה להסועת
 נפעס סיר שימא ולווחו כי עצלת ישראל לא תרונה לשנרון ולכשלון כח
 חכיו שלא יחשבו לנשל מעלה יכלה ונעמיות סכמא השפס, אמר רעם לא
 חשבו כי ליעידם שישאר נעמיות ביה על מה שגראו השם כעצמותו וישאום
 סקלילי צדדים ליקן את הדין וכו כל סעל יי לסעו, חיל לשען שלמות
 יאציל לסי חשבת לאשר הססיר סות,

שאלות:

1. מה סא חצין לרמוז לעצמות?
2. מה חספו המצרים עליהם ומה כנמד זה היתה דעת בני ישראל?
3. כהננו רואה כאן ענין "להורות כו..." התוכל להססיר?
4. מה ענין "... שוטיט סקלילי..." כאן?
5. איך סוא אססיר את הסוק: "כי סעל ה' למענהו" המצוטט משלי ס"ג?

* * *